

De unges stille oprør

Modstand, indflydelse og fremtid på Færøerne

The Silent Struggle of the Youth

Resistance, Impact and Futures in the Faroe Islands

Firouz Gaini

Professor i antropologi, Institut for Historie og Samfundsforskning, Færøernes Universitet

Firouz Gaini er professor i antropologi ved Færøernes Universitet. Han er ungdomsforsker og har især beskæftiget sig med studier af ungdomskultur, migration, social inklusion, køn/maskulinitet og identitet. Han har lavet feltarbejde i Japan, Frankrig, Grønland og på Færøerne. Han har udgivet en række bøger og artikler om ungdom fra øsamfund. Han er forskningsleder ved Fakultet for Historie og Samfundsforskning. Han er 49 år og bor i Tórshavn sammen med sin familie.

FirouzG@setur.fo

Resumé

Denne artikel ser på de unges oprør imod forældregenerationen på Færøerne med fokus på kampen om de kulturelle og religiøse værdier. Formålet er at beskrive og analysere, hvordan et stille oprør foregår, og hvilken konsekvenser det har i konteksten af et lille og relativt homogent øsamfund i Nordatlanten. De unge bevæger sig i et landskab, hvor det er næsten umuligt at være anonym, og hvor den sociale kontrol er omfattende. Artiklen, der baserer sig på data fra to kvalitative færøske undersøgelser (som jeg selv har koordineret og stået i spidsen for), diskuterer de unges oprør i forhold til deres følelser af at være inkluderet og anerkendt i lokalsamfundet og i forhold til deres fremtidsperspektiver. Religion har en vigtig rolle i mange unge færingers liv, og derfor er konflikten mellem konservative og liberale livsværdier meget central i de unges kulturelle oprør. Artiklen ser på de unges oprør gennem en globaliseringsteoretisk optik, der fremhæver de unges identitetsarbejde i spændingsfeltet mellem det lokale og det globale. De unges modstand, som den f.eks. illustreres i dokumentarfilmen *Skál*, manifesterer unge færingers dobbelte kamp: for at bevare deres færøske identitet i en globaliseret verden og for at introducere og etablere et mere diversificeret og (kultur)liberalt samfund på Færøerne. Materialet i artiklen viser, at samfundet ændrer sig, men at det foregår i et tempo, der gør det svært at tale om en dramatisk opbrudstid.

Keywords

oprør, ungdom, Færøerne, religion, identitet, fremtid

Abstract

This article explores young people's resistance against the parental generation in the Faroe Islands with a focus on the struggle for cultural and religious values. The aim of the article is to illustrate a silent revolt unfolding, and to analyse its consequences on a small-scale, relatively homogenous society in the North Atlantic. The young people move in a landscape where it is almost impossible to be anonymous and where social control is extensive. Relying on data from two ethnographic projects that I have overseen, the article discusses young people's resistance in relation to their feelings of being included and respected in the local community and in relation to their future perspectives. Religion has an important role in many young Faroe Islanders' lives, thus the conflict between conservative and liberal life values is at the core of the cultural struggle of the youth. The article studies the struggle and revolt of the youth through the optic of globalization theory focusing on the local/global dynamics of youth identity formation. The youth resistance, as reflected in the documentary *Skál* (Cheers), exhibits the double struggle of the youth of the Faroes: to preserve their Faroese identity in a globalising world, as well as to introduce and establish a more diversified and (culturally) liberal society in the Faroes. The material of the article reveals that society is changing, but that the tempo of the transformation makes it hard to claim that we are witnessing a dramatic revolutionary shift.

Keywords

Youth, resistance, identity, religion, future

Introduktion

Der foregår et stille oprør på Færøerne, en langsom og standhaftig protest, der i høj grad afspejler en kulturel og åndelig værdikamp imellem generationer, men også mellem by og bygd, og som især udspilles på kunst- og kulturscenen, f.eks. i forhold til produktion af lyrik, musik og film. Her har ungdomsgenerationen gjort sig bemærket ved at manifestere en symbolsk modstandskamp og at sprænge grænserne for, hvad der kan siges om livet på de nordatlantiske øer i det 21. århundrede. Chomsky har i en af sine bøger sagt, at »den smarte måde at holde mennesker passive og lydige på er strengt at begrænse spektret af acceptable meninger, men at tillade meget livlig debat indenfor spektret« (Chomsky, 1998). De unges stille oprør handler kort sagt om at udvide spektret og dermed give plads til flere tanker og værdier i samfundsdebatten. Vi taler ikke om et ungdomsoprør, der ryster samfundets grundvold, dvs. en åben konflikt, der truer med at vende op og ned på magtstrukturerne i landet, men om en kulturkritik, der foregår i det stille, og som først og fremmest har karakter af en understrøm i samfundet. Dokumentarfilmen *Skál* (Skål) fra 2021, der er produceret af og handler om nogle unge mennesker på Færøerne, er et godt eksempel på de unges stille oprør. *Skál*, der giver et æstetisk og intimt portræt af et umage par, der personificerer nogle af de store kontraster i det færøske nutidssamfund, blev umiddelbart efter premieren omdrejningspunktet for intense og emotionelle diskussioner om mangfoldighed og frihed, religion og kultur, men også for fornyet debat om de unges generelt marginale position i samfundet. I denne artikel vil jeg diskutere og analysere de unges stille oprør, der til tider blusser op og får udstillet de unges frustration for almenheden.

Med udgangspunkt i de unges egne oplevelser og holdninger vil jeg forsøge at finde svar på følgende forskningsspørgsmål: Hvilke kulturelle og politiske ændringer ønsker de unge at være med til at realisere med den modstand og det oprør, som de er en del af? Hos mange af de unge, der befinder sig i den lavmælte modstands periferi, og som tilsyneladende ikke nærer noget stærkt ønske om at engagere sig i politisk aktivisme, findes der et latent ønske om samfundsreformer, der ofte kommer til udtryk i deres personlige fremtidstanker og samfundsvisioner. Derfor vil forestillinger om fremtiden, der fungerer som en finurlig måde at kritisere nutidige samfundsforhold på, ikke mindst blandt grupper af unge, der føler sig ekskluderet fra den offentlige politiske debat, også blive diskuteret og analyseret i denne artikel i forhold til de unges stille oprør. Artiklen, der primært baserer sig på to forskellige etnografiske forskningsprojekter fra Færøerne, er struktureret med filmen *Skál* som akse, der kobler de empiriske og analytiske diskussioner sammen i en helhed. Artiklen bidrager til forskning af modstand og fremtidsvisioner set fra et ungdomsperspektiv i konteksten af små øsamfund i en globaliseret verden.

Færøerne er et øsamfund i Nordatlanten med en befolkning på 53.000 indbyggere. Færøerne er en selvstyrende del af Kongeriget Danmark, der økonomisk baserer sig på eksport af fiskeprodukter. Det er et samfund med stærk forankring i luthersk-religiøs konservativisme og med en række neoevangeliske (pinse- og karismatiske) menigheder. Det er et samfund i forandring, der står over for udfordringer relateret til dets lille skala, demografiske sammensætning og relativt perifere lokalitet. Disse har alle indflydelse på de unges hverdagsliv, identiteter og fremtidsvisioner.

Artiklen starter med en præsentation af metode og teori, før den diskuterer de unges oprør med fokus på filmen *Skál*. Derefter illustreres og analyseres de unges følelser af at være inkluderet i samfundet med særligt fokus på de unges mulighed for at deltage og at have indflydelse i samfundet. Disse afsnit danner en ramme for den videre diskussion og analyse af de unges stille oprør, der ser nærmere på de unges fremtidstanker og -visioner. Fremtiden er både en metodisk tilnærmelse og et analyseperspektiv, der får synliggjort de underlig-

gende strukturer, der mobiliserer kamp og modstand blandt unge på øerne. I den sidste del af artiklen analyseres oprøret med reference til globaliserings præmisser og konsekvenser for de unges kulturelle identitetsarbejde.

Metode og kontekst

Empirien i denne artikel er primært hentet fra to etnografiske undersøgelser udført blandt ungdommen på Færøerne. Artiklen baserer sig også på materiale fra færøske medier – f.eks. film, aviser, blade og hjemmesider. Det nordiske projekt *NABO – Social Inclusion of Youth in the Nordic Region* (2019-2020), som institutionen *MUCF (Swedish Agency for Youth and Civil Society)* i Stockholm koordinerede på vegne af Nordisk Ministerråd, og som inkluderede en mindre færøsk fokusgruppeundersøgelse, sætter de unges indflydelse og deltagelse i samfundet under lup. Den færøske del af projektet, der omfattede tre fokusgrupper (fra foråret 2019) med 17-23-årige unge fra tre udvalgte kommuner i landet (hovedstaden, en regional by, og en mindre bygd) resulterede i en rapport, der giver indblik i de unges hverdagsliv, lokale identiteter og sociale inklusion i dag (Gaini, 2019). Undersøgelsen med de tilsammen 17 unge deltagere, som jeg sammen med min forskningsassistent Marita Svartá realiserede, baserede sig på et standardiseret metodadesign med en serie spørgsmål og små øvelser struktureret i nogle analytiske hovedemner: (a) muligheden for deltagelse i forskellige samfundsområder, (b) muligheden for indflydelse, (c) ressourcer i form af social støtte og netværk, (d) uretfærdig behandling og (e) oplevelse af inklusion og deltagelse. Fokusgruppeinterviewene varede 2-3 timer og foregik på skoler og kulturhus (uden for de almindelige åbningstider) i lokalsamfundet. Empirien fra *NABO Færøerne* vil i denne artikel bidrage med viden om de unges egne fortællinger om deres livsvilkår, muligheder for deltagelse og indflydelse i samfundet og håb og forventninger i forhold til lokal samfundsudvikling, om deres små, men vedvarende oprør imod og opgør med dominerende åndelige og politiske værdier.

Den anden undersøgelse, som artiklen tager afsæt i, repræsenterer det færøske bidrag til en internationalt kvalitativ undersøgelse af de unges fremtidsperspektiver i de forskellige lande og selvstyrende regioner i Norden (Karlsdóttir og Jungsberg, 2015). Det færøske projekt med omfattende empiri indsamlet i to kommunale skoler i foråret 2014 baserede sig primært på to metoder: semistrukturerede individuelle interviews og essayskriveopgaver. Sammen med min forskningsassistent Ester Áarskarð interviewede jeg 40 elever (i alderen 14-15 år) fra to udvalgte 8.-klasser, én fra hovedstaden, Tórshavn, og én fra en større regional by på øen Eysturoy. Vi indsamlede også 42 essays fra eleverne. De unges essays blev skrevet og indsamlet, før interviewene blev gennemført. I denne artikel vil essayteksterne blive brugt til at give os viden om de unges fremtidsperspektiver, kreative personlige narrativer, der også illustrerer fremtidens rolle i de unges refleksioner over dagens samfundsudfordringer. De unge fik denne introduktionstekst til essayskriveøvelsen:

Færøerne 2045: Forestil dig, at du rejser i tid og kommer frem til året 2045. Du møder en elev fra en 8.-klasse. Han fortæller dig, hvordan det er at leve på Færøerne i 2045 – om skole, fritid, familieliv, kultur osv. – og du tager notater. I dette essay vil vi have dig til at skrive denne unges fortælling. Du må gerne sammenligne dit eget hverdagsliv med denne unges hverdagsliv med ungdommens liv i 2045. (Egen oversættelse fra færøsk)

Skriveøvelsen opfordrer de unge til at reflektere over fremtidsungdommens hverdagsliv og identiteter på et tidspunkt, hvor de unge essayskribenter selv er kommet op i en alder af

45-46 år. Formålet med essayet er at få de unge til at forme et generelt fremtidslandskab uden nødvendigvis at forbinde det direkte til deres personlige perspektiver. Øvelsen, der skaber en dialog mellem i dag (dvs. 2014) og i morgen (2045), repræsenterer en form for »mental kortlægning« med temporale komponenter. Begge de etnografiske undersøgelser har til formål at få indsamlet viden om (og fra) de unge, der kan få os til bedre at forstå, hvorfor en relativt stor del af de unge i Norden i dag udtrykker modløshed og utilfredshed i forhold til deres *muligheder* i de demokratiske politiske beslutningsprocesser i samfundet. Til trods for tidsforskellen, den ene undersøgelse er fra 2014, og den anden er fra 2019, giver undersøgelserne tilsammen denne artikel et solidt og relevant empirisk grundlag, som støttet af de udvalgte teoretiske begreber kan generere interessante diskussioner og analyser omkring de unges aktiviteter, tanker og overvejelser i forhold til mindre og større samfundsændringer.

Som færøsk antropolog med mangeårig interesse for forskning i ungdom, ungdomsliv og fremtidsperspektiver har jeg i mit arbejde forsøgt at forstå spændingen mellem generationerne i forhold til overgangen fra det moderne til det senmoderne (eller globaliserede) samfund på Færøerne. Min forskerposition har derfor også haft indflydelse på de spørgsmål, som jeg har valgt at se nærmere på i denne artikel. Som »insider« i et småskalasamfund, hvor det er svært at være anonym, og hvor mennesker er knyttet til hinanden gennem familiebånd, naboskab, arbejdsliv, lokale fællesskaber osv., har jeg naturligvis været nødt til at reflektere kritisk over min egen position, relation til projektdeltagerne og magtstatus i felten. Min forskning har også være motiveret af et ønske om at skabe viden, der kan »forbedre samfundet« set fra et ungdomsperspektiv. Mit ønske har været at konfrontere påstande om ungdom, der ofte tages for givet, og at synliggøre og tilgængeliggøre »skjult« viden om ungdom og ungdomsoprør på Færøerne.

Teoretisk ramme

Jeg har i denne artikel valgt at hente inspiration fra to sæt teoretiske tanker og begreber fra socialantropologien, dels fra fremtidsantropologien (og også fremtidssociologien), dels fra antropologiske globaliseringsperspektiver. Fremtiden har altid været i antropologers søgelys som en forudsætning for den temporale dimension i det etnografiske arbejde, men blev ikke et vigtigt tema i faget før i slutningen af det tyvende århundrede (Peerson og van Est, 2000). Det er på høje tide for samfundsforskere at »kræve fremtiden tilbage« (Urry, 2016) og dermed også gør sig fri for det, Tsing (2005) har belyst som den neoliberale globaliserings »skygge af uundgåelighed« i forhold til fremtidsscenerier. Øjeblikket, siger Ingold (1993, s. 159), »samler fortiden og fremtiden i sig selv, ligesom refraktioner i en krystalkugle«. Men for at få undersøgt disse »refraktioner« er man nødt til at mødes og tale med folk, spørge ind til deres fremtidsperspektiver og fremtidsbilleder.

De unge har kalejdoskopiske fremtidstanke, som danner en ramme om deres fremtidsscenerier, og disse fungerer som aktive elementer i de unges praksisser i nutiden (Austdal og Helgesen, 2015). Fremtidsscenerier bygger på imaginære tanker og ikke på profetier, pointerer Rescher (i Staley, 2002) kritisk, men scenarier har også andre kvaliteter, f.eks. kan de hjælpe os med at skitsere temporale drejninger, der kan bøje fremtiden i forskellige retninger (Schwartz i Staley, 2002, s. 79). Antropologer har dog hovedsagelig fokuseret på såkaldte nutidige fremtider og prioriteret analyser af »årsagerne til og konsekvenserne af billeder af fremtiden i specifikke tids- og steds kontekster« (Peerson og van Est, 2000, s. 22). Man kan derfor konkludere, at de unges forskelligartede fremtidsbilleder, direkte eller indirekte, danner grundlag for vurderingen og revurderingen af en række forhold i hverdagslivet, og at de reflekterer de unges identiteter, familieliv og sociale netværk (Galland, 2008). Scenari-

onarrativer baseret på fremtidstanker er udtryk for menneskelighed, dvs. for ekspansionen af ens horisont, men de er samtidig også ifølge Wallman (1992) en tryk og uforpligtende måde at kritisere nutiden på (Abram, 2017). Man kan med andre ord åbne for radikale og provokerende visioner af »alternative nutider« ved at »transformere« fremtiden, dvs. ved at skabe fremtidsforestillinger, der betragter fremtiden som en »divergens af nutiden, snarere end som en fjern eventualitet« (Pink et al., 2017, s. 133).

De unge, som vi møder i byen og i bygderne, i filmen *Skál* og i mediedebatten, er en del af et øsamfund, der befinder sig i en globaliseret verden, eller en »overophedet« globaliseret verden (Eriksen, 2016), kendetegnet af accelererende ændringsprocesser på lokalt, nationalt og globalt niveau. De unges forhåbninger og drømme, samfundskritik og kulturkamp er påvirket af den løbske globaliseringsproces, der påvirker vore forståelse af identitet, mobilitet, grænser, forbindelser osv. (Eriksen, 2014). Hvordan kan vi italesætte og forklare paradokserne og kompleksiteterne i den globale neoliberalisme og reflektive modernitet støttet af studier af de unges hverdagsliv og identiteter (Eriksen og Schober, 2016)? Globalisering, siger Eriksen, er grundlæggende en dobbelt proces knyttet til praksisser og udviklinger, der genereres både *nedefra* og *ovenfra*. Ændring, forklarer han, »fordeler sig ujævnt, og ofte som et resultat af en særpræget kombination af lokale og transnationale processer, med uforudsigelige småskalaresultater af storskalahændelser« (Eriksen, 2016, s. 16). I forhold til diskussioner om kulturelle ændringer og »sammenblandinger«, men også i forhold til identitetspolitiske projekter, er det hensigtsmæssigt at undersøge globaliseringsprocessen, der kendetegnes af »samtidig homogenisering og differentiering« (Eriksen, 2014, s. 153). Usikkerheden, der kendetegner den neoliberale globalisering, gør det svært for de unge at planlægge fremtiden, men de unge er normalt »refleksivt realistiske om deres fremtid« (Threadgold, 2020, s. 690). De er opmærksomme på modsætningen mellem samfundsløfter om velstand og hverdagens realiteter med risiko og modgang. De unges kamp i hverdagen kan siges at repræsentere et »forsøg på at opretholde en sammenhængende tilværelse i en grundlæggende fragmentarisk, entropisk verden« (Threadgold, 2018, s. 22).

De unges stille oprør vil derfor som sagt basere sig på strategiske overvejelser af og forhandlinger om, hvilke samfundsværdier og kulturelle identiteter de unge finder vigtige og ønsker at bygge deres fremtidsperspektiver på grundlag af. Globalisering, der som begreb både refererer til en sammenpresning af verden og til en intensivering af bevidstheden om verden som »en helhed« (Robertson, 1992), fører også til modstand lokalt, f.eks. i form af genindlejring af sociale, religiøse og kulturelle forhold, der i globaliseringsprocessen ellers generelt havde været genstand for en aflejring (Eriksen, 2014). Denne diskussion, som bl.a. berører spørgsmål om identitetspolitik, har central betydning for undersøgelser af de unges (i forhold til de ældre generationers) samfundsvisioner og muligheder for at deltage i demokratiske beslutningsprocesser, forhold, der er afgørende for deres direkte indflydelse på tilsigtede sociale og kulturelle transformationer.

Dania og Trygvi

Dania og Trygvi, der er i dag begge er studerende ved Færøernes Universitet, indskrevet på den ny bacheloruddannelse i kunstnerisk arbejde, har hovedrollerne i dokumentarfilmen *Skál* med undertittelen »[Skál] for at føle sig beskidt, hver gang solen står op«. Dania, der arbejdede med en populær og modig digtsamling med samme titel – *Skál* – parallelt med filmprojektet, der varede to år, er filmens virkelige hovedperson, men det var hendes kæreste, Trygvi, bedre kendt som den provokerende rapsanger Silvurdrongurin (Sølvdrongen) fra Tórshavn, der tog initiativ til filmprojektet. Filmen, der har deltaget i diverse festi-

valer, bl.a. den anerkendte danske festival CPH:DOX, kan siges at være nyskabende, den første produktion af sin slags på Færøerne, men den følger også i andre færøske spillefilms fodspor (f.eks. *Bye Bye Blue Bird* og *Dreams by the Sea*) angående tematik og problematik – at illustrere ungdomsliv og kulturelle identitetskonflikter på Færøerne i dag med særligt fokus på unge kvinder. Dania, en almindelig færøsk kvinde i starten af tyverne, voksede op i et konservativt kristent miljø i et bygdesamfund på øen Eysturoy (hvis sydlige del blandt andet bliver kaldt for det færøske »bibelbælte«), før hun flyttede til hovedstaden og mødte Sølvdrengen, der kommer fra en sekulær familie, der kan siges at repræsentere en verden, der virker både skræmmende og lokkende på den unge kvinde fra Eysturoy. Dania skriver i sine personlige digte om det »dobbeltliv«, som hun og mange andre unge fra det konservative kristne miljø føler sig nødsaget til at leve. Hun spørger sig selv, hvor man skal sætte grænsen, når man er ung og kristen. Er det syndigt at drikke alkohol eller have sex før ægteskabet? Er hendes forhold til Trygvi et problem?

Færøerne er et meget religiøst samfund ifølge undersøgelser, der sammenligner de nordiske lande i forhold til borgernes identifikation af sig selv som »troende« og aktive i institutionelle religiøse fællesskaber (Gaini, 2020). Mere end 95 procent af befolkningen er kristne, og mere end 80 procent af befolkningen er medlemmer af den luthersk-evangeliske (nationale) kirke. Religiøse værdier og fællesskaber symboliserer derfor også ofte en frontlinje i debatten om kultur og identitet på Færøerne i dag. Det er især de kristne frikirker, først og fremmest den store »Brødremenighed« (Plymouthbrødrene), der omfatter cirka 15 procent af befolkningen, der repræsenterer de konservative religiøse værdier og livsstile på Færøerne (Pons, 2011). Mange af de unge, der deltager i det stille oprør, har baggrund i det religiøse miljø, enten gennem familie eller venner, og derfor har forestillinger om Gud, synd, renhed og moralsk kodeks så stor plads i deres kulturelle identiteter, selv om de på hver sin måde forsøger at definere deres »egen version« af religiøsitet i forhold til andre livsværdier og fællesskaber.

Dania er fascineret af Trygvi, hans selvstændighed og bramfrihed, men ønsker dog ikke at afbryde sine bånd til det kristne miljø, som hun er vokset op i og identificerer sig med. Filmen *Skál* handler – ligesom *Bye Bye Blue Bird* og *Dreams by the Sea* – i grunden om to unge kvinder, da Dania har sin gode veninde, Marjun, med sig overalt. De er sammen om deres stille ungdomsoprør, deres modstand imod den manglende frihed, åbenhed og nytænkning i det forholdsvis reaktionære religiøse miljø. Deres agenda er at ændre, men samtidig også bevare deres kristne identiteter. De rebelske piger ønsker at få etableret en dialog imellem de polariserede grupper i de færøske samfund: at åbne for nuancerede og direkte diskussioner om en række tabuemner: om seksualitet og abort, om rasisme og feminisme, om Bibelen og helvede osv. I en globaliseret verden, hvor den massive digitale informationsstrøm kan skabe forvirring og frygt, ønsker Dania gennem sin kunst og sine sociale praksisser at eksemplificere, hvordan man kan være en del af et lille kristent samfund og samtidig også være en del af en kreativ og international ungdomskultur. Det stille oprør repræsenterer et forsøg på at opretholde og forhandle en kontinuitet og interaktion mellem fortid og fremtid, men også at italesætte kontrasten mellem de unges erfaringer og de traditionelle kulturelle repræsentationer af Færøerne. I en samtale fortæller Dania bl.a., at ét af hendes mål med digtsamlingen var at bryde »tavsheden«, som hun mener råder på Færøerne. Oprøret er også en personlig kamp for at finde ord og billeder, der betegner éns turbulente følelser i et samfund i forandring.

Værdikonflikten på øerne har mange facetter og konfliktlinjer, og de unges oprør er ofte karakteriseret af den store og ofte vanskelige overgang i livet – mellem barndom og voksenalder. De fleste unge er pragmatiske og forventer ikke nogen kulturel revolution i samfundet.

Unge, der føler sig »fremmede« og stigmatiserede på øerne, f.eks. i forhold til deres seksualitet eller subkulturelle identitet, vælger derimod ofte at flytte helt ud af landet, typisk til større byer som København. De fleste unge, som f.eks. Dania, ønsker dog at blive på Færøerne og betragter Tórshavn, en lille by med godt og vel 20.000 indbyggere, som stedet, hvor de kan få lidt af »storbyoplevelsen« uden at være nødt til at tage det store skridt og flytte helt ud af landet. Vi taler om en mikroskopisk storby, kan man sige. Og selv om Tórshavn er en meget lille by i demografisk forstand, er forskellen mellem Tórshavn og bygderne markant. Tórshavn er også byen, som de fleste færinger, der efter et langt ophold i eksil i udlandet (ofte i store urbane samfund) flytter hjem, vælger at bosætte sig i. I Tórshavn kan man være lidt anonym og finde nye ungdomsgrupper at identificere sig med og blive knyttet til. At unge gør oprør og provokerer ved at drikke alkohol, tage stoffer, deltage i ulovlige bilræs og dyrke sex før ægteskabet, er ikke noget nyt, men at anfægte og kritisere dominerende værdier i samfundet angående familieliv, seksualitet og individualitet er en del af det ny stille oprør, som ikke altid er så diskret. En række vovede nye film, noveller, malerier og andre kunstnerlige produktioner handler om LGBTI-personer fra Færøerne. Det usynlige bliver synliggjort, og mange mennesker, ikke mindst personer, der hører til ungdomsgenerationen, udfolder sig selv i disse projekter.

Deltagelse og modstand

I projektet *NABO Færøerne* blev unge fra Færøerne inviteret til at diskutere spørgsmål, der knytter sig til disse temaer, på baggrund af egne erfaringer og holdninger. Hvad er det, de unge savner i deres lokalsamfund? Hvad synes de *kan* og eventuelt *bør* ændres i lokalsamfundet? Når deltagerne i fokusgruppesamtalerne fik spørgsmål om de unges politisk indflydelse i lokalsamfundet, var de til at begynde med ret tilbageholdende og fåmælte. Efterhånden kom der dog gang i diskussionen, og det blev klart, at de fleste unge generelt var tilfredse med deres (lokal)politikere og de politiske institutioner i samfundet, selv om de unge samtidig gav udtryk for, at ungdomsgenerationen ikke har meget at skulle have sagt i dominerende politiske diskussioner og beslutningsprocesser. Selv om de unge og ungdomslivets mange facetter sjældent er i brændpunktet i politisk debat på Færøerne, en kendsgerning, de unge selv påpeger, føler de fleste unge sig trygge og respekterede i deres nærområder. Når samtalen derimod pejler sig ind på konkrete sager – f.eks. et nyt vejprojekt, internet-hastighed, busforbindelser og boligmarkedet – demonstrerer de unge et påfaldende stærkt engagement og en detaljeret viden om de forskellige aktiviteter og diskussioner, der sætter præg på hverdagen i lokalsamfundet. Gennem denne diskussion i fokusgrupperne kommer det også frem, at de unge i grunden ikke er så passive og ligegyldige med hensyn til politisk indflydelse og deltagelse i samfundet. De ved »hvem man skal tale med« og »hvad man skal sige« for at blive inkluderet i vigtige diskussioner i lokalsamfundet. De unge informerer mig om, at de for det meste bruger uformelle netværk, hvis de skal sende et budskab til politikere. Ofte går denne kommunikationslinje igennem familiemedlemmer, der har direkte kontakt med de folkevalgte lokalpolitikere.

Sociale medier på internettet fungerer også som arenaer for de unge til at diskutere politiske og andre samfundsforhold, både internt i ungdomsgruppen og ud til de ældre generationer af borgere. En ung kvinde fra en bygd i det nordøstlige hjørne af Færøerne havde denne interessante kommentar til samtalen om politisk indflydelse: »Den, der bliver valgt ind i kommunestyret«, siger hun sobert, »er ofte den, der har størst familie ... kender mange mennesker og bliver således valgt ind ... og da er det måske ikke lige, fordi man er så dygtig, men mere pga. at man har så stor familie ...«. En anden kvinde fra samme bygd fortæller, at

hun ikke føler, hun har nogen reel indflydelse på de beslutninger, der tages i hjemkommunen, men hun tilføjer også, at hun »ikke har stærke meninger om, hvad kommunen gør«. Hun er dog godt klar over, at »folk er utilfredse med det ene og det andet«. Selv om mange af de unge fra fokusgrupperne dermed erkender, at de ikke gør særlig meget for at få større indflydelse, er de velinformerede og har alle kendskab til modstand og protester med ungdomsdeltagelse, initiativer, der skal presse politikere til at ændre planer og projekter. »Hvis man kender nogen i kommunen«, fortæller en ung mand fra en by i nord, »kan man komme med forslag, helt privat, om, hvad der skal gøres«.

Ved første øjekast kan man få indtrykket af, at de unge ikke er særlig interesserede i det, der foregår i deres lokalsamfund, eller i det mindste ikke ønsker at engagere sig i politiske aktiviteter i nævneværdig grad, men egentlig organiserer de unge deres engagement og entusiasme langs nye lokale-globale linjer. De bruger sociale medier og internettet til at deltage i og bidrage med diskussioner om deres position i det lokale og det globale samfund. Globaliseringen er centripetal og centrifugal – den forbinder mennesker internationalt, samtidig med at den inspirerer til øget bevidsthed om lokal unikhed (Eriksen, 2014, s. 174-175).

De unge fra projektet *NABO Færøerne* boede næsten uden undtagelse fortsatte hjemme hos deres forældre, da vi mødte dem, og de følte sig meget stærkt knyttet til stedet – bygden eller byen – som dannede deres hjem. De fleste havde en aktiv hverdag med skole, arbejde, familie og diverse fritidsaktiviteter. De fleste af de unge berettede, at de føler sig frie til at »gøre det, man har lyst til«, selv om de også tilkendegav, at meget af det, de drømmer om, ikke kan realiseres i hjemkommunen. »Jeg har det, jeg har behov for«, fortalte en ung kvinde, samtidig med at hun også opremsede diverse aktivitetstilbud, der kun findes i hovedstaden, og ikke i hendes egen hjembygd. Især når de unge fortalte om deres familier, om familiernes hverdagsliv og sociale organisation, blev spørgsmålet om social inklusion og indflydelse fremhævet. »Jeg kan gøre alt det, jeg vil, næsten«, sagde en ung mand fra en by i nord, »bortset fra at brænde huset ned«. En ung kvinde fra hovedstaden, Tórshavn, berettede i samme muntre tone: »Tror, jeg bestemmer mere end mor [derhjemme]«. En anden ung kvinde forklarede, at hjemmet i grunden er »det sted, hvor jeg føler, at jeg har mest ret til og bedst mulighed for at træffe afgørelser«. En ung og stilfærdig mand fra det nordøstlige hjørne af Færøerne sagde lettere lakonisk, at »man bliver hørt, hvis man ønsker at blive hørt«, og uddybede ikke sin pointe, men hentydede til, at man har muligheden for at påvirke og gøre sig gældende i samfundet. »Det er ikke noget problem«, siger han bekræftende om sin egen påstand, der primært refererede sig til samtalen om forhold internt i familien.

Individ og fællesskab

Selv om det til at begynde med kan være svært at få øje på spor af et stille oprør i empirien fra *NABO Færøerne*, hvor unge gennemgående udstråler en robust lokal identitet og loyalitet, når det kommer til at understøtte de ældre generationers magtposition, og at de selv kan synes at nedprioritere ungdomsgenerationens ret til at kræve indflydelse i samfundet, signalerer en del af de unges fortællinger spirer til en større modstand i deres nærmeste fremtid. I den ydmyge ungdoms »diplomatiske« narrativer finder vi også genskinnet af noget, som de unge søger og savner, noget, det kan være svært at italesætte i jævnaldrendes selskab. De unge fortæller f.eks. om den sociale »kontrol«, der indebærer, som en pige fortalte mig: at »alle ved det meste om alle« og »hyggesnakker om hinandens (privat)liv«. Denne realitet, især forbundet med det sociale liv på de mindre steder, gør det svært at være anonym og at, som en pige sagde, »gøre ting anderledes«. Og disse forhold, der er typiske for små steder, hvor folk kender hinanden godt, kan naturligvis også, ligesom i Danias historie i *Skál*, moti-

vere unge til at flytte ind til byen. En ung kvinde fra en bygd i nord fortæller f.eks., at hun har en veninde som har fået konsekvenserne af at »træde forkert« at føle. Veninden »begik nogle dumheder tilbage i tid«, forklarer hun mig, og nu har veninden svært ved at finde sig et arbejde, fordi »folk i bygden ved, hvem hun er ... og folk sladrer«. De unge er enige i, at der er stor risiko for at blive isoleret og stigmatiseret, blive udelukket fra fællesskabet, hvis man af en eller anden årsag har fået et »dårligt rygte«. Og det er svært at slippe af med et dårligt omdømme, det tager lang tid, fordi folk har meget god hukommelse, hvad angår den enkeltes gode/dårlige image i lokalsamfundet. Hvis du ikke »fungerer sammen med de andre« i dit lokalsamfund, »har du en udfordring«, pointerer en ung mand med henvisning til et konformitetspres i forhold til den enkeltes valg af livsstil og væremåde. Geografen Aitken siger om færøske børn og unge i dag:

Der er en særlig komfort for mange mennesker, der er født og opvokset på Færøerne, som knytter sig direkte til de tætte sociale og familiære bånd, og der, endelig, finder vi noget af en udfordring for unge mennesker. Indtil for nylig var de færøske unges vigtigste klagemål, at de manglede privatliv. Det var svært at komme væk, at få sine private stunder, og alle syntes at kende til dine private forhold. Så kom internettet og de sociale medier og en meget god wi-fi-infrastruktur. Bevæbnet med bærbare computere og smartphones kan unge færinger nu vælge at oprette forbindelser sig imellem på måder, som forældrene ikke klarer at forudse, overskue eller bremse. (Aitken, 2018, s. 3, egen oversættelse)

De unge føler, at hjemmet – eller hjembygden – er en »komfortzone«, som en ung kvinde udtrykte det, et sted, hvor man kan slappe af og nyde freden og den smukke natur. Spørgsmålet om inklusion og integration i lokalsamfundet er knyttet til diskussioner om identitet og tilhørsforhold, men også til de unges forskellige praksisser i forhold til det at bidrage til at skabe et godt og sundt samfund for fremtiden. Ungdomsforskere har ofte pointeret følgende i debatten om de unges deltagelse:

Alt for ofte bliver unge fremstillet som passive modtagere af omstændigheder og ressourcer, som andre stiller til rådighed for dem. I virkeligheden spiller de en aktiv rolle i udvælgelsen og udformningen af den kontekst, som de opererer i – deres venner, deres aktiviteter og deres livsstile. (Hendry et al., 1993, s. 180, egen oversættelse)

De spiller en aktiv rolle og forsøger også ofte at flytte grænser, at få nye perspektiver og værdier frem i samfundsdebatten og at få realiseret fremtidsdrømme, der ofte kræver, at de flytter væk, i det mindste for en tid, samtidig med at de er meget bevidste om de ting, der giver dem et positivt billede af hjemstedet. De unge, der på deres egen individualiserede facon har indflydelse på lokal samfundsudvikling, har mange valgmuligheder i det (sen)moderne globaliserede samfund, en forestillet valgfrihed, der ikke altid er ønskværdig.

Selv om unge i vid udstrækning er glade for de mange valgmuligheder, som ungdomslivet i dag tilbyder, er det krævende at skulle vælge selv, ustandselig og i alle mulige sammenhænge [...] Endelig er der en gruppe, som har lyst til det, der er helt umuligt i dag: at der ikke skal foretages nogen valg, og at man bare kan få lov til at være i fred. (Illeris et al., 2009, s. 265)

Materialet fra *NABO Færøerne* viser os dog, at det »umulige valg« faktisk ikke er langt fra virkeligheden i forhold til mange af de unges fortællinger. De føler en tryghed i hjembygden, en kontinuitet i tid, men samtidig også et pres om »ikke at være anderledes« i forhold

til det lokale kulturelle fællesskab, og det får en del unge, der ikke føler, at de »passer ind«, til at gøre modstand, eller at flytte til større steder. I dette spændingsfelt reflekterer de unge over hjembygden, eget liv og fremtiden. De reflekterer over deres strategiske valg i forhold til spørgsmålet om indflydelse og deltagelse i samfundet (Abiri, 2021). I en australsk undersøgelse af ungdomsdeltagelse konkluderer forskerne, at unge menneskers

deltagende aktiviteter for det meste begrænsede sig til hverdagslivet og det uformelle felt [...] Sådanne individualiserede strategier er i overensstemmelse med den dynamiske livsforløbsmodel, som unge nu følger, og som lægger vægt på selv-organisering, individualitet og selv-konfrontation. (Harris et al., 2010, s. 24, egen oversættelse)

Dette ræsonnement reflekterer i høj grad mine observationer fra Færøerne. De unge er ikke kun aktive i forhold til samfundsdeltagelse, men også initiativrige og selvstændige som »kulturproducenter« (Leyshon, 2008, s. 2). De har med andre ord en aktiv rolle i nyfortolkningen af relationen mellem identitet og sted. Det stille oprør, som en del unge deltager i, er dermed også en individualiseret symbolsk modstand, der kan være svær at få øje på, når man koncentrerer sig om formelle og institutionaliserede politiske processer, og protesten er ofte knyttet til mobilitetskapital og by-land-oppositioner.

Oprøret er forbundet med de sociale og kulturelle processer, som globaliseringen genererer, fordi de unge kan være hjemme, samtidig med at de kan indsamle erfaringer og inspiration til en »ny virkelighed« i lokalsamfundet gennem international dialog i tekst, symboler og billeder, der strømmer gennem de digitale informations- og kommunikationsmedier.

Alternative fremtider

I filmen *Skál* fortæller Dania om sit liv, om sin fortid og om situationen i dag, om sine drømme og planer for fremtiden og om, hvordan hendes oprør er et forsøg på at få en mere åben og progressiv debat om ungdom, frihed og tro på Færøerne. Hendes oprør, der støttes af kæresten og vennerne, er et opråb om at acceptere de unges nye livsstile og værdier, der ifølge Dania ikke symboliserer et kategorisk brud med fortiden. Oprøret baserer sig på fremtidsbilleder, der destabiliserer nutiden, provokerer dominerende kulturelle idealer og kritiserer samfundets manglende anerkendelse af den mangfoldighed og kreativitet, som ungdomsgenerationen kan siges at repræsentere. Sociologen Giddens har sagt at værdikonflikten imellem samfundsgrupper i vor tid i grove træk kan illustreres som en kamp imellem fundamentalisme og (kosmopolitisk) tolerance (Giddens citeret i Eriksen, 2014, s. 117).

Fremtiden, siger Appadurai, bør studeres som et kulturelt faktum, og fremtiden, snarere end fortiden, bør være i »hjertet af vores tænkning omkring kultur« (Appadurai, 2013, s. 188-189). Nutidens praksisser og afgørelser baserer sig ifølge Appadurai i høj grad på fortolkninger af deres rolle og mening for fremtidsbilleder. I analysen af de unges fremtidsperspektiver (Karlsdóttir og Jungsberg, 2015) fortæller de unge om deres billeder af den færøske kulturs fremtid. Scenarier af en fremtid med ny »traditioner« og normer, ændrede madvaner og sproglige identiteter, og med nye »futuristiske« teknologier og maskiner, bliver diskuteret og vurderet i forhold til de kendte realiteter fra 2014. De unge reflekterer ikke kun over nutiden ud fra fremtidsbilleder, men også omvendt, fordi de også forestiller sig en fremtid inspireret af fortiden, f.eks. i beskrivelser af vellykket revitalisering af gamle traditioner i en fremtid. Rita, en ung kvinde fra en by på Eysturoy, fortæller om færøsk kædedans i sit essay om Færøerne anno 2045:

Et stort arbejde er gjort for at holde den færøske dans i live, og derfor har kulturen fået større plads i skolen [...] ved at undervise børn i at synge og danse den færøske dans, det har også virkelig vundet frem blandt færinger. Mange aktiviteter er sat i gang for at holde [den færøske dans] på dette niveau, fordi det ellers hurtigt kan gå ned ad bakke. (egen oversættelse)

Hun henter inspiration til sit scenario i den aktuelle mediedebat om færøsk kultur og uddannelse, der er karakteriseret af et ønske om at revitalisere og promovere en »truet« kulturarv. I mange af de unges essaytekster fornemmer vi, at de »vover at drømme« alternative og omstridte fremtider, fremtidsbilleder, der drejer nutidige trends i uventede retninger (Gaini, 2018). De unge ønsker at vise, at gennem kamp og modstand kan den »uundgåelige« fremtid erstattes af alternative fremtider. Familien er et vigtigt element i de fremtidsbilleder, som findes i essayteksterne. Teksterne, der i mange tilfælde minder om rejsebeskrivelser fra fremtidens land med 2045 som eksotisk destination, diskuterer familien som enhed og forbillede. En pige fra Tórshavn siger f.eks.:

Familien er ikke kernen i 2045. I 2045 er der flere og flere mennesker, der bor alene, og flere og flere forældre lader deres børn gøre, hvad de vil. Forældre arbejder mere og mere, og børn er mere og mere alene. Og på grund af dette tilbringer forældre og børn mindre og mindre tid sammen. (egen oversættelse)

Vi observerer her et relativt dystert fremtidsbillede, hvor en ung færinger forestiller sig, at en aktiv ændringsproces producerer et »langt værre« samfund i 2045. Det er et billede af individer, der har mistet familiefællesskabet og følelsen af at »være sammen«. Billedet kan også tolkes som en advarsel om, at der må handles *nu*, hvis ikke de færøske familieværdier og -traditioner helt skal forsvinde.

Køn og seksualitet er også et tema, der diskuteres i forhold til fremtidens familielandskab. Robert, en dreng fra Tórshavn, fortæller om sin rejse til 2045, som minder om et fiktivt feltarbejde med fascinerende deltagerobservation:

Olav gik hjem, og en af hans mødre havde lavet pizza i deres stenovn. Olav havde ingen far, men to mødre, fordi mødrene var homoseksuelle. Det var intet underligt i dette. Ti år tidligere [2035] havde man vedtaget en lov, der gav homoseksuelle par ret til at gifte sig med hinanden, og to år senere giftede Olavs mødre sig ... (egen oversættelse)

Efter langvarig politisk kamp blev den færøske lov om ægteskab mellem to personer af samme køn vedtaget i 2017, langt tidligere end Robert i sit essay forestillede sig det. Det familie-billede, som han tegner og sætter op som en stærk kontrast til nutiden, viser, hvor langsom og vanskelig ændringsprocessen er i de unges synsvinkel. Roberts narrativ om fremtiden demonstrerer en »normalisering« af noget, der tidligere repræsenterede et tabuemne i samfundet. Andre steder i sit essay fortæller han om andre ændringer i familielivet og hverdagslivet generelt, f.eks. om unge, der lærer spansk i skolen og dyrker vandpolo som sportsgren. Her ser vi fantasifulde fortællinger om et traditionelt homogent samfund, der transformeres og bliver en del af den sammensatte verden, som de unge kender fra internationale medier og globale ungdomskulturer.

Det stille oprør kommer her til udtryk gennem narrativer om en kobling mellem fremtid og fortid, men også mellem fremtid og komplekse globaliseringsprocesser, der introducerer kulturel pluralisme og hybriditet i det færøske kulturlandskab. Oprøret indebærer et ønske om at få en aktiv rolle i forhold til de forandringsprocesser, der tvinger de unge til at gen-

fortolke og genoverveje den færøske kulturs essentielle kendetegn. Det er et opgør med en utidsmæssig forståelse af kulturens autenticitet, der ikke involverede de unges perspektiver.

I diskussioner om teknologiske fremtider viser de unge, at de ikke er særlig interesserede i »uundgåelige« fremtider, der repræsenterer noget, mange af de unge betragter som negative og usunde tendenser i nutiden. »Det går for langt«, siger de unge, med reference til den nye digitale højteknologiske hverdag set i et fremtidsbillede. Og selv om en del unge siger, direkte eller indirekte, at de »længes efter fremtiden« som et sted, de drømmer kan gå i opfyldelse, et eksotisk sted, der skal udforskes, er de unge også bekymrede for udviklingen, som mange af dem føler sig som tilskuere til. Det er en udvikling, som de ikke føler, at de kan kontrollere og påvirke i nødvendig grad. En pige skriver f.eks. følgende i sit essay:

Om den teknologiske udvikling fortsætter med en hastighed på 100 km/t., har jeg ofte spekuleret på, hvordan fremtiden vil se ud. Iblandt føler jeg mig skræmt af tanken om, at vi mennesker bliver erstattet af maskiner (muligvis robotter), og disse apparater vil gøre arbejdet, og mennesker bliver overflødige som arbejdskraft. Det er ikke utænkeligt, at menneskene taber til teknologien [...] Hvis det sker, hvad skal vi så bruge vores tid på? (egen oversættelse)

Mange af de unge udtrykker en lettelse over at »rejse hjem« igen til 2014 efter at have besøgt en ret forvirrende fremtid, som de illustrerer som noget andet end det, de drømmer om. Fremtiden er en kommende »virkelighed«, der mangler en del af de ting, som de unge i grunden helst ikke vil have frarøvet. En pige i undersøgelsen fortæller f.eks., at hun foretrækker Færøerne, sådan som samfundet er i dag, fordi »jeg tror, man altid vil foretrække det, man er vant til og føler sig tryk ved«. De unges stille oprør kan også belyses som en anstrengelse og fokuseret indsats, der skal give dem kreativ frihed til at illustrere forholdet mellem nutid og fremtid, og som dermed skal sikre dem muligheden for at deltage i ændringen af nutiden på grundlag af alternative fremtidsbilleder. »Folk har altid været interesserede i fremtiden«, siger en dreng i den færøske undersøgelse, og »fremtiden er noget stort i dit liv«. Fremtidsforestillinger repræsenterer en kamp for retten til at definere sin egen fremtidskultur og sit eget fremtidssamfund, individuelt og kollektivt (Klein, 2018).

Ungdom og globalisering

At få magt til at forme eget liv og til at få medindflydelse på samfundsudviklingen i landet er velkendte ungdomspolitiske målsætninger, der skal være med til forebygge social eksklusion blandt unge. Social inklusion er en mangesidet proces kendetegnet af et dynamisk samspil mellem materielle vilkår, kulturelle værdier og subjektive erfaringer (Dahlstedt og Ekholm, 2018, s. 67). Denne proces har en vigtig rumlig dimension, og samspillet inklusion-eksklusion vil derfor ofte være forankret i afgrænsede geografiske områder, der former et ujævnt landskab i forhold til de unges adgang til samfundets ressourcer (f.eks. i forhold til basale tjenester som sundhedspleje, uddannelse og boligmarked). Men deltagelse behøver hverken at referere til traditionelle former for institutionelle gruppebaserede politiske aktiviteter eller til ny radikal politisk aktivisme, eftersom mange »almindelige« unge mennesker signalerer en anden mindre spektakulær form for deltagelse i samfundet. Deltagelse kan i korte træk beskrives som »handling, der kan forekomme, enten individuelt eller kollektivt, som i bund og grund er optaget af at forme det samfund, vi ønsker at leve i« (Vromen citeret i Harris et al., 2010, s. 10, egen oversættelse). På denne måde placeres de unge i feltets fokus. For de unge er deltagelse en mangefacetteret handling, der er et resultat af individuel social navigation i en lokal-global struktur af muligheder og begrænsninger. Globale netværk og

forbindelser, som de unge positionerer sig i, er med til at inspirere de unges oprør i forhold til nutidige problemer og fremtidsvisioner. Og på Færøerne, der på mange måder er et mere familiebaseret og værdikonservativt samfund end de andre nordiske samfund, har oprøret en mere kulturel og værdibaseret karakter end politisk institutionelle modbevægelser i det, vi observerer i mange større og mere urbane samfund. Der findes ingen national færøsk ungdomspolitik. De unge på Færøerne, inklusive unge, der udtrykker, at de føler sig socialt ekskluderet i lokalsamfundet, forsøger at »gøre deres del« i forhold til at deltage i samfundet. De er måske ikke særlig aktive i formelle politiske arrangementer og fora, men mange unge er involveret i uformelle politiske praksisser, der knytter sig til ungdomskulturelle miljøer. Og det er her, det stille oprør finder sted. De unges samfundsmæssige deltagelse og engagement må forstås på baggrund af de unges sociale og kulturelle realiteter, dvs. i deres hverdagsliv og navigation mellem de nære og de fjerne relationer (Abiri, 2021). De unge forventer i grunden ikke, at en ungdomscentreret politisk kultur vil slå rødder i deres lokalsamfund, men de aktiverer strategisk deres egne kulturelle ressourcer, f.eks. gennem sociale medier og netværk, for at holde liv i den stille modstand.

De unge lever i en globaliseret verden, hvor kulturelle identiteter jævnligt bliver omdefinert, og hvor lokale identiteter knyttes til forskellige kulturelle strømninger, der mødes i de unges sociale arenaer. For de unge på Færøerne, der med deres kreative kulturelle »bricolage« skaber nye udtryk for det »færøske« i deres liv, er det stille og hverdagslige oprør en rationel strategi for at få glæde af de unges erfaringer og visioner i arbejdet med at udvikle et progressivt og bæredygtigt samfund i Nordatlanten. Det er et oprør, der skal få de unge i front i arbejdet med at få det bedste ud af en situation – en situation med globalisering og individualisering af socialt og kulturelt liv.

Dania og de andre unge fra hendes generation føler en stor usikkerhed i forhold til deres fremtid, en uro i forhold til den globaliserede verdens indflydelse på livet på øerne, og en del af de unge konfronterer det lokale med det globale og nutiden med fremtiden. Danias kæreste, Trygvi, bruger f.eks. hiphop (rapmusik), der har sin oprindelse i USA, til sin fortælling om et færøsk samfund i opbrud. Det stille oprør, som mange unge ikke identificerer sig direkte med, men som de fleste ungdomskulturer direkte eller indirekte er relateret til, har især skabt røre i debat om religion og kristne værdier. Her forsøger unge som Dania at promovere en friere livsstil, samtidig med at de advarer imod hedonistisk nihilisme og »gudløshed«. De unges kamp er ikke en kamp imod de ældre generationer, eller imod fortidens samfundsværdier, men en kamp imod kulturel opløsning og ligestyldighed over for fremtiden. De unges stille oprør er, som undersøgelserne fra Færøerne har fået frem, først og fremmest en kamp for at få samfundet til at tage de unges erfaringer og udfordringer seriøst, for at de-centrere dominerende fortællinger om færøsk kultur og for at motivere folk til at tænke på alternative fremtider for samfundet. De unge ønsker ikke revolution og åben konflikt, men en mere pragmatisk og afgrænset modstand i form af det stille oprør.

Referencer

- Abiri, E. (2021). *Social Inclusion of Youth in the Nordic Region. Comparison of the country reports*. København: Nordisk Ministerråd. TemaNord 2021:515.
- Abram, S. (2017). Contemporary Obsessions with Time and the Promise of the Future. I Salazar, J.F., Pink, S., Irving, A. & Sjöberg, J. (red.), *Anthropologies and Futures: Researching Emerging and Uncertain Worlds* (s. 61–81). London: Bloomsbury Academic.
- Aitken, S. (2018). *Young People, Rights and Place*. Oxon: Routledge.

- Appadurai, A. (2013). *The Future as Cultural Fact: Essays on the Global Condition*. London: Verso.
- Austdal, T. & Helgesen, E. (2015). Introduksjon: Fremtidsforestillinger. *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 26(3–4), 208–220. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2898-2015-03-04-02>
- Chomsky, N. (1998). *The Common Good*. Berkeley: Odonian Press.
- Dahlstedt, M. & Ekholm, D. (2018). Den sociala exkluderingens mekanismer. I Dahlstedt, M. (red.), *Förortsdrömmar. Ungdomar, uanförskap och viljan till inkludering* (s. 47–68). Linköping: Linköping University Electronic Press.
- Debell, C. & Tórgarð, M. (2021). *Skál* [dokumentarfilm]. Tórshavn/København: Made In Copenhagen ApS.
- Eriksen, T.H. (2014). *Globalization. The key concepts*. 2. udgave. London: Bloomsbury.
- Eriksen, T.H. (2016). *Overheating. An Anthropology of Accelerated Change*. London: Pluto Press.
- Eriksen, T.H. & Schober, E. (2016). *Identity destabilized*. London: Pluto Press.
- Gaini, F. (2018). Altered Islands. Young Faroe Islanders' Future Landscapes. *Suomen Antropologi*, 43(4), 3–18. <https://doi.org/10.30676/jfas.v43i3.73270>
- Gaini, F. (2019). *NABO – röddir frá ungum um sosiala inkludering í Føroyum*. Tema Nord 2019:557. København: Nordisk Ministerråd.
- Gaini, F. (2020). Jerusalem in the North Atlantic. The Land and State of Israel from a Faroese Perspective. I Adams, J. & Heß, C. (red.), *Antisemitism in the North. History and State of Research* (s. 207–222). Berlin: de Gruyter.
- Galland, O. (2008). Young People and Society: Contrasting Visions of the Future. I A. Stelling (red.), *Young People Facing the Future: An International Survey*. Paris: Fondation pour l'innovation politique.
- Harris, A., Wyn, J. & Younes, S. (2010). Beyond apathetic or activist youth. 'Ordinary' young people and contemporary forms of participation. *Young*, 18(1), 9–32. <https://doi.org/10.1177/110330880901800103>
- Hendry, L.B., Shucksmith, J., Love, J.G. & Glendinning, A. (1993). *Young People's Leisure and Lifestyles*. London: Routledge.
- Illeris, K., Katznelson, N., Nielsen, J.C., Simonsen, B. & Sørensen, N.U. (2009). *Ungdomsliv. Mellem individualisering og standardisering*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Ingold, T. (1993). The Temporality of the Landscape. *World Archaeology*, 25(2), 152–174. <https://doi.org/10.1080/00438243.1993.9980235>
- Karlsdóttir, A. & Jungsberg, L. (2015). *Nordic Arctic Youth Future Perspectives*. Working Paper 2015:2. Stockholm: NORDREGIO.
- Klein, N. (2018). *The Battle for Paradise: Puerto Rico Takes on the Disaster Capitalists*. Chicago: Haymarket Books.
- Leyshon, M. (2008). The betweenness of being a rural youth: inclusive and exclusive lifestyles. *Social and Cultural Geography*, 9(1), 1–26. <https://doi.org/10.1080/14649360701789535>
- Ottarsdóttir, K. (1999). *Bye Bye Blue Bird* [Spillefilm]. Tórshavn/København: Peter Bech Film.
- Persoon, G.A. & van Est, D.M.E. (2000). The Study of the Future in Anthropology in Relation to the Sustainability Debate. *Focaal*, 35, 7–28.
- Pink, S., Akama, Y. & Fergusson, A. (2017). Researching Future as an Alterity of the Present. I Salazar, J.F., Pink, S., Irving, A. & Sjöberg, J. (red.), *Anthropologies and Futures: Researching Emerging and Uncertain Worlds* (s. 133–150). London: Bloomsbury Academic.
- Pons, P. (2011). The Anthropology of Christianity in the Faroe Islands. I Gaini, F. (red.), *Among the Islanders of the North* (s. 80–131). Tórshavn: Faroe University Press.
- Robertson, R. (1992). *Globalization: Social Theory and Global Culture*. London: SAGE.
- Staley, D.J. (2002). A History of the Future. *History and Theory*, 41(4), 72–89.
- Stóra, Z. (2017). *Dreymar við Havið* [spillefilm]. København: Adomeit Film APS.

- Threadgold, S. (2018). *Youth, Class and Everyday Struggles*. New York: Routledge.
- Threadgold, S. (2020). Figures of youth: on the very object of Youth Studies. *Journal of Youth Studies*, 23(6), 686–701. <https://doi.org/10.1080/13676261.2019.1636014>
- Tsing, A.L. (2005). *Friction: An Ethnography of Global Connection*. Princeton: Princeton University Press.
- Urry, J. (2016). *What Is the Future?* Cambridge: Polity Press.
- Wallman, S. (red.) (1992). *Contemporary Futures: Perspectives from Social Anthropology*. London: Routledge.